

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 7 (3169) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Japán és Kína

Az új esztendő második hete fontos diplomáciai és katonai eseményekkel zárult le. Az a nagyjelentőségű egyezmény, amelyet Japán a nemzeti Kína kormányával kötött s a hadüzenet, amellyel a nemzeti Kína kormánya az Egyesült Államokat és a Brit Birodalmat meglepte, kihatásaiban döntő fordulatot jelent Távol Keleten. Az angolszász hatalmakhoz intézett hadüzenet avatja tulajdonképpen Nemzeti Kínát önálló, tevékeny állammá és nagyhatalommá. Ez a hadüzenet a feltámadás küszöbén — ahogy azt Wangcsingvei miniszterelnök mondotta magyarázó beszédében.

Nem szabad lebecsülni azt az erőt és azt a nagy előnyt, amit Nemzeti Kína hadüzenete képvisel a hármashatalom számára. Nemzeti Kína ma már nagyhatalomnak számít s nem telik bele sok idő, hogy a háromhatalmi egyezmény négyhatalmivá bővüljön. A politikai és földrajzi határok még bizonytalanok, azonban a Nemzeti Kína lakossága legalább 200 millióra tehető: Ha csak azt vesszük tekintetben, már ez is fontos körülmény.

Japán lépése, amely egyesekben talán azt a gondolatot ébreszthette fel, hogy gyengeség jele volt, a leggyeszebb diplomáciai eseménye a legutóbbi időknek. Japán visszaadta a nankingi kormány önkormányzati jogát és önállóságát, feladta a területenkiváltság jogokat és nagyjelentőségű egyezményben kötelezte magát a legmesszebbmenő együttműködésre. Nem a gyöngeség jele ez a lépés, hanem a messzelátó politikai okosság bizonyítéka.

Kína nemzeti öntudata az elmúlt évtizedek alatt rohamosan kifejlődött. A huszas évek elején a Szovjetunió is a nemzeti gondolat segítségével ereszette ki csápjait Kína felé. Jellemző a kínaiak gondolkodására, hogy a Szovjetunió részéről kapott támogatás és megerősítés után nemzeti alapon sok helyen szembefordult a bolsevistákkal. Csangkaisek inkább baloldali irányzatot jelent, de nála sem hiányzik a nemzeti gondolat. A jövő útja azonban világos: az a Kína győz, az lesz az igazi Kína, amely leginkább megvalósítja a nemzeti gondolat kívánalmait. Japán tudja ezt és a nagyjapán gondolat alapján, de az elmúlt év hatalmas győzelmeiben szerzett bírdalom birtoklása alapján is Kínát egyenrangú félként emeli maga mellé a rendezés munkájában. A közeljövőben már be fogja bizonyítani, hogy a Nemzeti Kína önállósága és függetlensége valóság. Amikor a kínai nép ezt felismeri, Csangkaisek ügye magától omlik össze, mert Csangkaisek függése az angolszász hatalmaktól ma már kétségbevonhatatlan tény.

Japán politikai és diplomáciai győzelem volt tehát a nankingi egyezmény, amely új fejezetet nyitott Távol Kelet történelmében. (P. I.)

A déli szakaszra helyeződött át a keleti harcok súlypontja

Timosenko átvette a Leningrád és az Ilmen-tó közötti szakasz parancsnokságát. Nagyobb hadműveletek várhatók a szövetségesek részéről

Madridba repült Spanyol-Marokko főbiztosa

Berlin. (Bud. Tud.): Az utóbbi napokban érkezett haretéri jelentések arra mutatnak, hogy a harcok súlypontja a keleti arcvonal déli szakaszára helyeződött át. A déli részek küzdelmének képe berlini megítélés szerint a hét végén változatlanul tünt fel. Az igen gyér jelentésekből annyi megállapítható, hogy a harcok nem lanyhultak, hanem változatlan hevességgel tovább tartanak. A szovjet csapatok kezdeményező szerepüket igyekeznek megtartani. A véderő főparancsnokság jelentéseiből arra következtetnek, hogy az itt küzdő német

esapatok új állást foglaltak el. A pénteki hadijelentés ugyanis a Középkaukázusban folyó harcokról, a szombati pedig a Kaukázus és a Don közötti harcokról emlékezik meg, holott a korábbi jelentések a Kaukázus keleti részéről, illetve a Kalmük-pusztáról szóltak. Velikie Lukot a német csapatok hősi ellenállással védik a heves bolsevista támadások ellen.

Zürich. (Bud. Tud.): A Die Tat moszkvai értesítése szerint Timosenko átvette a Leningrád és az Ilmen-tó közötti szakasz parancsnokságát.

gaz tábornok, Spanyol Marokko főbiztosa szárnysegéde kíséretében hétfőn reggel hivatalos látogatásra Madridba repült.

Algir. (Bud. Tud.): A francia-északafrikai kormány szóvivője újságírók előtt kijelentette, hogy talán már a legközelebbi jövőben megbeszélések lesznek Algírban Giroud és De Gaulle tábornokok képviselői között.

Belső-Mongolia elnöke meglepéssel fogadta a nemzeti Kína lépését

Peking (MTI.) A Német Távírtati Iroda jelenti: Kalganból jelentik, hogy Teh herceg, Belső-Mongolia elnöke mély meglepődést fejezte ki afölött, hogy a nemzeti Kína hadatüzent Angliának és az Egyesült Államoknak.

— Valamennyi ázsiai nép leghőbb kívánsága — mondotta — a Japánnal való együttműködés a háború sikeres befejezéséért. Mongolia, mint Nagykelet-ázsia tagja, már eddig is kivette részét a háború folytatására irányuló munkából. Az államfő még egyszer hangsúlyozni kívánja azt a szilárd elhatározást, hogy Mongolai hozzájárul Kelet-ázsia kizsákmányolójának, az Egyesült Államoknak és Angliának megsemmisítéséhez.

Amsterdam (MTI.) A Német Távírtati Iroda jelenti: A brit hírszolgálati iroda jelentése szerint Kenneth Walker az Egyesült Államok reülőandártábornoka a Rabaul ellen intézett támadás óta eltűnt. Már a harmadik amerikai repülő-tábornok, aki eltűnt a háború kezete óta.

A Pest írja: Zürichből érkezett jelentés szerint Új Guinea északi partvidékén az elmúlt hét végén háromnapos rendkívül heves légiharc volt a japán és szövetséges repülőrajok között. Hasonló arányú légitámadás még nem volt a Csendes tengeren. Amerikai és ausztráliai bombázók együttes támadást intéztek egy japán hajókaraván ellen. Az ellenséges légitámadások többszáz japán vadászgép szállott szembe és megghusították az amerikaiakat azt a kísérletét, hogy közeljussanak a japán hadihajókhoz. A szállítóhajók is csak kisebb károkat szenvedtek.

Bern. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: A Basler Nachrichten foglalkozik a harmadik háborús télel és megállapítja, hogy az ellátás kérdésében, amely eleinte a tengelynek egyik gondja volt.

A légitámadások fokozását jelentette be Cripps

Algir. (Bud. Tud.): Eisenhower tábornok főhadiszállásáról közlik, hogy Spaatz tábornokot az Északafrikában lévő szövetséges légierő főparancsnokává nevezték ki. Parancsnoksága alá tartozik mind az amerikai, mind a brit és északafrikai francia légierő.

Bern. (Bud. Tud.): Cripps, a repülőgéptermelés minisztere, mint Londonból jelentik, beszédet mondott egy repülőgépgyárban. Azzal fenyegetőzött, hogy fokozódni fognak a Németország és Olaszország ellen irányuló légitámadások. Utalt arra, hogy a legutóbbi két hónapban a brit légitámadások száma megnövekedett, ami a valószínű oka az időjárás megrosszabbodása. A rossz idő valószí-

nűen rövidesen elmúlik és így ismét megkezdődnek az állandó bombázások.

Stockholm. (Bud. Tud.): A Stockholm Tidningen amerikai tudósítója szerint Washingtonban és Londonban úgy vélik, hogy a mostani viharelőtti események közül a szövetségesek nagyobb katonai hadműveletei váltják fel. Rámutat a lap Cripps és Sikorszki legutóbbi kijelentéseire, továbbá Spaatz tábornok és északafrikai szövetséges légierők parancsnokának kinevezésére. Spaatz tábornokot az amerikai támadó szándék egyik kiemelkedő tényezőjének tekintik. Az Északafrikában megjelentült légitámadások már nekik tulajdonítják.

Londonban kezdik kudarcként elkönyvelni az északafrikai eseményeket

Róma. (MTI.) A Voce d'Italia-ban Cayda a tuniszi helyzettel foglalkozva megállapítja, hogy az angolok és amerikaiak északafrikai vállalkozása egyáltalában nem úgy fejlődik, mint ahogyan a szövetséges hatalmak azt a támadás megkezdésekor elképzelték. Az északafrikai partraszállás óta már két hónap telt el. Az angol és északamerikai csapatok, amelyeknek az lett volna a feladatuk, hogy Északafrika egész partvidékét megszállják és onnan Olaszországot veszélyeztesseék és felszabadítsák az egész Földközi tengert. Tunisznál kénytelenek voltak megállni és azóta tapodtat sem bírtak előrejutni. Roose-

velt legutóbbi beszédében kénytelen volt az esőre és a sárra hivatkozni, de az angol lapok már kezdenek nyíltan kudarcként írni az északafrikai események alakulásával kapcsolatban.

Stockholm. (MTI.) Londonból érkező jelentés szerint a Daily Mail Washingtonból szerzett értesülése arról számol be, hogy Frederic Wood hadnagy, Lord Halifax brit nagykövete fia, a középkorú harcok során súlyosan megsérült, úgy hogy mindkét lábát amputálni kellett. Mint ismeretes, Lord Halifax második fia, Peter Wood még októberben hősihalált halt Egyiptomban.

Tetuan. (MTI.) A NTL jelenti: Or-

semmiféle aggodalom a tengelyhatalmaknál már nem állapítható meg. Különösen Olaszországban észlelhető az ellátás javulása. A tengely körébe eső országok közül a cikk Görögországot hozza fel példának arra, hogy az ellátás lényegesen jobb, mint egy évvel ezelőtt volt.

Buenos Aires. (MTI.) A NTI. jelenti: Ottavából érkező jelentés szerint a kanadai kormány a polgári lakosságot érintő sok más fogyasztási korlátozás után most már a hűsítőanyagok használatát is be kellett vezetnie a korlátozásokat. Az újabb korlátozás a jövő hónapban veszi kezdetét.

Elesett a „Szovjetunió hőse“

Zürichből jelentik: (B. T.) Moszkvából jelentik, hogy Roskova Mária, az ismert szovjet női katonai repülő, aki több távolsági repülést végzett, harc közben elesett. Már a háború előtt „a Szovjetunió hőse“ címmel tüntették ki. A szovjetkormány most állami temetést rendelt el számára.

Megjelent Budapest utcáin a zsidók bevonulására vonatkozó felhívás

Az Esti Újság írja: Budapest utcáin megjelentek a honvédelmi miniszternek a zsidók bevonulásáról, illetve jelentkezéséről szóló hirdetményei. A zsidóknak tekintendők közül egyelőre az 1909—18. évben született hadkötelesek tartoznak jelentkezni. A bevonulás ideje az 1909, 1912, 1916 és 1918-ban születettek részére január 1.

Nagyszabású államellenes szervezkedés ügyét tárgyalta Budapesten a kolozsvári törvényszék ötös tanácsa

87 vádlottat von felelősségre a bíróság

A Magyar Országos Tudósító jelenti: A kolozsvári királyi törvényszék ötös tanácsa a pestvidéki törvényszék épületében nagyszabású bűnügyet tárgyal, 87 vádlottat von felelősségre a bíróság. Az ügyesség az állam és társadalom törvényes rendjének erőszakos felbontására irányuló bűntett miatt emelt vádat. A vádlottak valamennyien előzetes letartóztatásban, vagy internálótáborban vannak. A vád szerint résztvettek abban a szervezkedésben, amelyet a kommunista romániai pártja még 1930-ban, tehát abban az időben kezdeményezett, amikor román megszállás alatt állott Erdélynek azóta felszabadult területe is. Ennek a mozgalomnak folytatásaként kihasználva a felszabadulás első idejében a közigazgatás kezdeti nehézségeit, 1940-ben és 41-ben megpróbálkoztak tovább szervezkedni. Amint a szovjet háború veszélye közeledett, erősebben mozgolódtak, de a magyar hatóságok éber szemmel figyelték és még a szovjet háború kitörése előtt, hirtelen rajtaütéssel elfogták őket. Összesen 64 személy ellen emeltek a bűnügyben vádat. Ezeket 5 csoportban Budapesten, Kolozsvárott, Marosvásárhelyen, Szatmárnémetiben és Máramaroszigeten vanják felelősségre. A budapesti főtárgyalás előreláthatóan több hétig tart.

ALGIR, FRANCIAORSZÁG LEGRÉGIBB GYARMATA

A fekete emberek „fehér városa”. Az arabiai Al Maghreb al Akzd, a mai Marokkói-szultánság

A Földközi-tenger mentén élő keresztény népek valamennyien fellétek, amikor a franciáknak 1830-ban végre sikerült elfoglalniuk Algirt. A török janicsárok által megválasztott Deis-ek ugyanis, akik ezen a földön már a 16. század óta uralkodtak, innen vezették gyakori kalózhadjárait a Földközi-tenger környékén élő nem izlám népek ellen.

A franciák 1831-ben elfoglalták Oránt, 1832-ben Bone-t, 1837-ben pedig Constantine-t. 1847-ben végre Abd el Kader is megadta magát, ami ugyan még nem jelentett békességet és nyugalmat, mert az elégedetlen és izgága törzseknek az ország meghódítása után is még nem egy véres felkelést sikerült szítaniuk.

A civilizáció műve

Algir, Franciaországnak ez az úgynevezett mellékállama, amelyet a franciák, bár a szó szoros értelmében csak 1923-ban foglaltak el, de a legregőbbi északafrikai hódításuknak ne-

Óriási gazdasági jelentősége van a gyarmatnak

Algir Franciaország számára gazdasági tekintetben felbecsülhetetlen fontossággal bír. Borkivitele az egész világon a legnagyobb, de nem jelentéktelen oliva termelése sem. A Metidialapály egyetlen hatalmas déligyümölcs-kert. Igen jelentős volt azonban gabonakivitele is. Talajkincsekben való mérhetetlen gazdagságánál fogva bátran lehet Algirt Franciaország ipara egyik fő hajtókerékének nevezni. Bőségesen rendelkezik vasércekkel, cinkkel, ólommal, foszfáttal, antimónnal, rézzel és higannyal, hasonlóképpen szénben is igen gazdag.

Franciaország büszkesége a kék tenger partján

Az Algiri-öböl nyugati oldalának meredek, sziklás partjához ragasztva fekszik, pazar festői képet nyújtva, Algir hasonnevű fővárosa, egyetlen szikrázó fényfolt — a franciák büszkesége. A tarapos hullámok féhéren tajtékzó habja mossa szakadatlanul a csillogó partokat, amelyek mögött a mosók karsu tornyai büszkén és féhéren törnek az afrikai ég vételek kétségébe. Káprázó szemmel nézi az idegen a fénynek ezt a pazar pompáját, valósággal fáj az ember szeme, a nap azonban könyörtelenül izzik és a fehér meg kék szimfóniájának ezt a csodás varázsát konok fényvel borítja. Révedezve mered a tekintet a távolba. Hatalmas terméskövekből épült citadellán pihen meg. Régmúlt idők romantikus emléke, a híres Kaskak.

A Salamon pecsétjével ékesített vörös lobogó birodalma

A bibliában áll, hogy senki sem szolgálhat egyszerre két urnak, a marokkói szultánnak mégis meg kellett tennie. Birodalmán ugyanis, mint protektorátuson a franciák és spanyolok osztozkodtak. A franciáknak 450 ezer a spanyoloknak azonban csak 29 ezer négyzetkilométer jutott. Ez az ország, a Salamon pecsétjével ékeskedő vörös lobogó birodalma csak 1912-ben került francia védnökség alá. A Marokkói szultánság, vagy ahogyan az ara-

veznek, 2,2 millió négyzetkilométer kiterjedésű. Az anyaország valóban mindent megtett, hogy ennek az afrikai birodalomnak páratlan fejlődési lehetőséget biztosítson. Korszerű kikötőket épített, több, mint négyezer mérföld vasutat fektetett le, a vízhiánytól nyögő mezőgazdaság termelőképességének javítása érdekében pedig egyik hatalmas vízművet a másik után létesítette. 1938 óta már rendszeres autóbusz vezetett a Szaharán keresztül a transz-szaharai vasút építkezései is évek óta folynak. 1919. február 4-én hozott törvénnyel mindazoknak a bennszülötteknek megadták a francia állampolgárság jogát, akik 25. életévüket betöltötték, egynevelő házaságban élnek, a hadseregben szolgáltak, önálló foglalkozást üznek vagy földbirtokkal rendelkeznek, irni és olvasni tudnak, végül valamely francia kintutetés birtokosai. A hét és félmillió lakost számláló országban a legtöbb hatalmat a főkormányzó gyakorolta.

Legjelentősebb szenterülete a tengerparttól körülbelül 600 kilométerre fekvő, 8600 négyzetkilométer kiterjedésű Haoui-Ratna medence. Az utóbbi években olajat is találtak Algirban. Az elmúlt 70 esztendőben kitermelt vasérc 58 millió tonnára rúgott. Algir ásványkincseinek élén feltétlenül a mészföld áll, melyet nem kevesebb, mint 1 milliárd tonnára becsülnék. Ebből évente 600 ezer tonnát termelnek ki. Az egyéb ásványok termelési kapacitása ezzel szemben a piac állásához mérten igen ingadozó volt.

A város két részre oszlik. Az európai alsóvárosra és a felső, mór-városra. Arabok alapították 923-ban. Algir ma Afrika legmodernebb városai közé számít. Egyetemen, kereskedelmi főiskolával, archeológiai múzeummal, korszerű csillagvizsgáló intézettel rendelkezik. A főkormányzó székhelye, valamint egy gyarmati hadtest állomáshelye volt. Kikötőjét, melyben tarka össze-visszaságban horgonyoztak a foltozott vitorlájú arab dzsinnák, ormóttan kereskedelmihajók, és karsutestű luxusgőzösök, a világ legbüszkébb hadihajói is meglátogatták. Ez a kis darabka fehér föld 257 ezer lakost számlál, ebből 177 ezer európai. A lakosság többi része a hamita-berben illetőleg a kabyl fajhoz tartozik.

formán nyerjenek hajók számára kiemeltet a szultán merész kalózái részéről. Ma már Marokkótól Marakesen át Tuniszig kényelmes, közvetlen gyorsvonatszekkötetés van, a sürgős postát pedig repülőgépek szállítják. Mindezekről eltekintve itt terülnek el a világ legnagyobb foszfát-telepei. — Több, mint 6 millió ember, legnagyobb részt mohamedánok, 240 ezer európai és körülbelül 120 ezer zsidó él Marokkóban. A szultán csodálatos pompájú rezidenciája Fezben van 350 méterrel a tenger színe felett, a termékeny Sebu partján terpeszkedik a büszke Fez, az ország egyházi, politikai és gazdasági központja.

Marokkóban még a legutóbbi időkben is számtalan felkelést kellett a franciáknak leverniük. Egy alkalommal még Fezben is véres események került a sor, melyek folyamán nem egy fiatal idegenlégióista került szomorú titkával és hazája utáni sajnó vágyakozásával Marokkó forró homokjában örök nyugalomra.

Es hogyha most valahol egy érc-harang zúgva és reszketve új órát jelez, úgy az csak a világtörténelem számoló ócska órája lehet, melynek hatalmas acélmutatója Afrikában is fordul egyet — és ha az iszlám minareteknek nincsen is harangjuk, a sivatagi szél lágy fuvallata az örökké nyugtalan dűnákat oda sodorja, ahova akarja. Új órát ütött a világtörténelem ócska órája és zúgó hangja ott reszket minden igazhívó vágyakozó szívében Marokkótól Indiáig.

Tanya Inez Binaco

Sulyosan elítélt tejárdragítók

Nagyvárad. Saját tud. Árdragítók fellett itélkezett hétfőn délelőtt a nagyvárdi törvényszék dr. Rozsly István hűtőtő egyebirája, mint uszorabíró. Mudura Györgyné és Gece Virág kisüregdi asszonyok 1942. október 18-án 12, illetve 13 kilogramm ezalonnát vásároltak ismeretlen egyéntől, kilogrammonként 5 pengőért, tehát a megállapított legmagasabb árnál jóval drágábban, ezzel a céllal, hogy azt még magasabb áron továbbadják. Az uszorabíróság a vádlottak beismerő vallomása után Mudura Györgynét és Gece Virágot egy-egy hónapi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Bondis Györgyné, Bondis Demeter és Kelemen György 1942. év folyamán a naponként hordott tejért 60, majd 70 fillért követeltek és fogadtak el literenként, Weisz Vilmosné pedig — a vádirat szerint — a tejet ezen az áron megvásárolta és a házban lakók között szétosztotta. Ezért az ügyesség őt mint bűnségét kívánta felelősségre vonni. Azonban a tanúk egybehangzó vallomása alapján, mely azt bizonyította, hogy Weisz Vilmosné csak kölcsön adott tejet s azt természetben kapta vissza, dr. Szolnok kir. ügyész elejtette ellene a vádat. A többi vádlottat bűnségnek mondotta ki a bíróság egy-egy rendbeli folytatálagosan elkövetett ártulólépés vétségében és ezért a bűnség arányában örv. Bondás Györgynét 2 hetit fogházra, Bondás Demetert 2 hónapi fogházra, Kelemen Györgyöt 60 napi fogházra átváltoztatható 600 pengő pnbüntetésere ítélte. Az ítélet jogerős.

Közzétette a honvédevezérkar főnöke a harcoló magyar hadsereg négy-hónapos veszteségeinek adatait

Katasztrófális méreteket öltött az angolszászok hajótérvesztése. Toropecnél áttörték a németek a szovjet állásokat

Teljesen megsemmisítettek a német tengeralattjárók egy amerikai olajkaravánt

A honvédevezérkar főnöke közli: Az ellenség január 2-án tüzérségi előkészítés után ezrederejű támadást intézett védőállásunk ellen. A támadást tolna-megyeyi csapataink tüzérségünk kiváló támogatása mellett, — az ellenségnek súlyos veszteségeket okozva — elhárították. A magyar hadsereg arcvonalán különben — kisebb ellenséges felderítő tevékenységtől eltekintve — nyugalom volt. Saját csapataink több kisebb-nagyobb erővel végrehajtott eredményes felderítő vállalkozást hajtottak végre.

A bolsevizmus ellen küzdő magyar hadsereg 1942. augusztus 20-tól december 31-ig a következő veszteségeket szenvedte: Hősi halott 109 tiszt, 2147 legénység, összesen 2256 fő; sebesült: 305 tiszt, 8712 legénység, összesen 9017 fő; eltűnt: 46 tiszt, 2013 legénység, összesen 2059 fő. Tehát veszteségünk augusztus 20-ika óta összesen: 13.332 fő.

Lisszabon (MTL.) A Stefani Iroda jelenti: Londonból jelentik, hogy Power angol képviselő egyik beszédében kijelentette, hogy a szövetséges hatalmak kereskedelmi hajóhada rettenetes veszteségeket szenvedett. Hangsúlyozta, hogy

az angol közvéleménynek még csak megközelítően sincsen fogalma a veszteségek nagyságáról. Anglia és az Egyesült Államok véleménye szerint nem tudják megszüntetni a tengeralattjárók okozta veszélyt.

Tengerbe folyt az északafrikai hadseregnek szánt amerikai kőolaj

Berlin. (MTL.) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli: A keleti arcvonal déli részén dúló elhárító csata nem csökkenő hevességgel tovább tart. Az ellenségnek valamennyi támadását visszavertük. 26 páncélcsovit megsemmisítettünk. Sok helységből visszavertük az ellenséget. Egy helyütt megsemmisítettünk egy ellenséges ezredet. Stalingrádban helyi tevékenység folyik. 12 ellenséges gépet lelőttünk. A középső arcvonalzakaszon egy gyalogsági hadosztályunk rohammal elfoglalt 75 ellenséges harci berendezést. Velikije Luki legénysége továbbra is ellenáll az erős ellenséges nyomásnak. Az Ilmen-tótól délkeletre a szovjet megismételte támadásait, amelyek összeomlottak. A szovjet 17 páncélost vesztett. A jeges-tengeri arcvonalon a légiő folytatva a murmani vasut bombázását. 6 ellenséges gépet lelőttünk. Észak-Afrikában a kedvezőtlen időjárás következtében nem volt jelentősebb harciselekmény. Egy német tengeralattjáró csoportnak egy Trinidadból Gibraltár felé tartó ellenséges hajókaraván elleni támadása teljes sikerrel járt. Szívós harcokban elsüllyesztettek 13 tartályhajót 124.000 tonnával, míg további három tartályhajót megrongáltak. A nagy mennyiségű üzemanyag elvesztése súlyosan érinti az észak-afrikai szövetséges hadvezetést.

Naamértékben meggyengült az észak-afrikai angolszász haderő helyzete

Sevilla. (MTL.) A Német Távirati Iroda jelenti: A spanyol lapok tudósítói egyhanguan jelentik, hogy az atlanti oceáni amerikai tartályhajók elleni német buvárhajó-támadásokról szóló hírek már szombaton nagy idegességet okoztak Marokkóban és Algírban. Ez az idegesség vasárnap még fokozódott, amikor híderült, hogy a tartályhajók vesztesége

milyen óriási. A tartályhajók elsüllyesztésével az amerikaiak ereje Észak-Afrikában nagymértékben meggyengült. A német sikerek annál inkább érintik a szövetségesek északafrikai céljait, mert valószínűen ezzel a hajókaravánnal kellett volna érkeznie az első nagy hadianyagutánpótlásnak.

Róma. (MTL.) A Stefani jelenti: A Voce d'Italia megállapítja, hogy a tengely légiereje Észak-Afrikában 1942 november 9. óta január 9-ig

Velikije Luki védelmét megerősítették a németek

Berlin. (MTL.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti harctérről: A szombati nap a keleti harctérminden szakaszán nagy sikereket hozott a német és szövetséges fegyvereknek a védekezésben és támadásban egyaránt. Legjelentősebb ezek között a toropeci szovjet állások át-törése, mert ezen a vonalon a bolsevisták eddig jelentékeny erőket juttathattak a velikije-lukii harcokba. A toropeci német sikerek kihasználására a harcok lankadatlan erővel folynak. A szovjet hat héten keresztül a legnagyobb erőfeszítéseket fejtette ki Velikije Luki elfoglalása érdekében. Az itt harcavetett bolsevista erőknek legalább nyolcvan százaléka elveszett. Január negyedikén megindult a német ellentámadás, mire a szovjet kéréséggel elkeseredéssel a német támadók ellen dobta latba minden ere-

gondosan ellenőrzött jelentések szerint a következő veszteségeket okozta az ellenségnek: 16 hadihajót elsüllyesztettek, 52-t megrongáltak, 9-et torpedótalálat ért. 8 búvárnaszádet elsüllyesztettek, 64 tartályhajót 300 ezer tonnával elsüllyesztettek, míg 76-ot megrongáltak. Egy tartályhajót elsüllyesztettek, egyet megrongáltak.

Sanghai. (MTL.) A Német TI jelenti: Az Egyesült Államok Kínában lévő légiereje Cuningba vonult vissza és az előretolt támaszpontokat kirúgatta. A japán repülők még decemberben nagyarányú támadást intéztek az amerikai repülőter ellen. 16 repülőgépet megsemmisítettek, hetet megrongáltak.

jét. Mindez hiába való volt, mert a németek szombaton áttörték a szovjet védővonalat és Toropec felől Velikije Lukiig törtek előre, jelentősen megerősítve az ottani helyőrséget. A Volga és a Don között a német csapatok több helységet visszafoglaltak. Ugyanakkor előretörték a Don nagy kanyarulatában is. Az ezzel szomszédos területen, a német csapatok ellentámadással jelentős területnyereségre tettek szert.

A Don középső szakaszán német és szövetséges csapatok újból több támaszpontot visszafoglaltak és birtokba vettek egy fontos vasútvonalat. Az Ilmen-tónál sikerült a bolsevistáknak egy helyen betörni a német vonalakra, de ezeket a csapatokat a németek ellentámadással körülfalták. A körülfalt bolsevistaerők megsemmisítése folyamatban van.

Amerikai katonakormány veszi át Északafrikában az uralmat

Elesen tiltakozott a Szovjet Londonban és Washingtonban az észak-afrikai lépések miatt. Egész Táv-kelet ünnepli Nemzeti Kina és Japán egyezményét

Stockholm. (MTL.) A NTL jelenti: Az Aften című evéd lap szerint a szovjet élesen tiltakozott Londonban és Washingtonban az északafrikai politikai események miatt. A Szovjet elvárja, hogy kikérjék véleményét minden olyan kérdésben, amely Északafrikában felmerül.

Nanking. (MTL.) A Stefani Iroda jelenti: Sanghaiból, Manilából, Shonából és más nagy városokból hatalmas hazafias tüntetéseket jelentenek, melyeken Tokiót és Nankingot éltették a kínai hadüzenet alkalmából.

Tokió. (MTL.) A Német TI jelenti: A tokiói rádió közlése szerint Japán-

ban nagy örömet keltett a nemzeti Kina hadüzenete Angliának és Amerikának. Ez alkalommal Japánban ünnepek voltak. A nemzeti Kina tokiói nagykövete kihallgatáson jelent meg a japán császárnál.

Lisszabon. (MTL.) A Stefani jelenti. Washingtoni hír szerint amerikai katonai és politikai körökben nagy elégedetlenséget keltett az afrikai politikai helyzet különböző fejleménye. A Fehérházból számolnak azzal a lehetőséggel, hogy a francia vezetőket teljesen félretolják és Afrikában amerikai katonai kormányt iktatnak be

együtt dolgozhat a közös ügyért.

Lisszabon. (MTL.) A Stefani jelenti: A News Chronicle washingtoni levelezője szerint Roosevelt fehérvölyve ellentmondó megjegyzésekre adott okot. Az amerikai politikusok közül igen sokan sürgették, hogy a kongresszusnak biztosítsanak nagyobb befolyást a katonai természetű döntésekbe. A Fehérkönyv — mondja a News Chronicle — a valójában azt bizonyítja, hogy a pearl harbori ügyben a katonai vezetők olyan gondatlanságot követtek el, amely a házaárulás határára áll.

Nanking önként üzent hadat az angolszász hatalmaknak

Nanking. (MTL.) A Német TI jelenti: Szombaton irták alá Japán és a nemzeti Kina együttműködéséről szóló nyilatkozatot. A nyilatkozat a következőképp kezdődik: A Kínai köztársaság és a Japán Birodalom katonai, politikai és gazdasági téren a legszorosabban fog együttműködni, megrendíthetetlen szilárd bizalommal az Anglia és Amerikai elleni közös háboru szerencsés folytatásában. Vangcsingvei az aláírásakor mondott beszédekben hangsúlyozta, hogy Nanking

Amerika hozzálátott Északafrika kizsákmányolásához

Vichy. (MTL.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az amerikaiak nagyban készülődnek Nyugat-Afrika segélyforrásainak minél gyorsabb kihasználására. Ezt a tényt a dakari amerikai küldöttség vezetője is nyíltan megmondotta. A francia hírszolgálati iroda ezzel kapcsolatban rámutat arra, hogy az amerikaiak nemcsak hadászati pontokat szállanak meg Afrikában, hanem a gazdasági ér-

tékeket is ki akarják használni.

Amszterdam. (MTL.) A Német TI jelenti: Cripps angol repülőgépgyártási miniszter — az angol hírszolgálat közlése szerint — az egyik repülőgépgyárban mondott beszédében kijelentette, hogy Angliához szövetségesi közül az oroszok állnak a legközelebb. Az angolok számára megtisztelő feladat, hogy orosz szövetségesükkel

önként üzent hadat, mert csak ezáltal biztosítja feltámadását. A nemzeti Kína Japánnal, Németországgal és Olaszországgal együtt küzd a győzelemért.

Új helyzet állott elő Kína, Japán és az angolszászok viszonyában

Tokió. (MTI.) A Német TI jelenti: Tokióban hivatalos közleményt adtak ki a nemzeti kínai kormány hadüzenetével kapcsolatban. Ennek a hadüzenetnek kettős jelentősége van — mondja a nyilatkozat. — Először is ténylegesen kifejezésre juttatja a nemzeti Kínának azt az óhaját, hogy megossza a gondokat és örömeiket szövetségeseivel, Japánnal a közös ügyért, figyelembevéve az emberiségnek és igazságnak azokat az elveit, amelyeket az angol-amerikai imperializmus és a kommunizmus legyőzése után keltenek életre Japán, Németország és Olaszország. Ezáltal Kína is megszabadul azoktól a bilincsektől, amelyeket az angol-amerikai imperializmus révén ráhelyeztek. Másodszor új fogalmazást nyert Kína, Japán és az angolszász hatalmak közötti viszony. Japán ugyanis természetes barátja Kínának, míg az angolszászok természetes ellenségei.

Dr. Pál Árpád beszédet mond az Erdélyi Párt értekezletén

Nagyvárad. Saját tud. Az Erdélyi Párt Nagyvárad-réti körzete január hó 13-án, szerdán este 7 órai kezdettel tartja szokásos választmányi értekezletét az Európa-étteremben. E választmányi értekezletnek különösen az ad nagy jelentőséget, hogy az újonnan megválasztott tisztikar ezalkalommal mutatkozik be.

A választmányi értekezleten résztvesznek dr. Medvigy Ferenc felsőházi tag és dr. Pál Árpád országgyűlési képviselő is. Mindketten beszédet is mondanak. A tárgysorozat letárgyalása után a megjelent képviselők panaszokat hallgatnak meg.

A nagyvárad-i királyi járásbíróság.
Pk. 12499—1942. 7. szám.

dézó hirdetmény

A nagyvárad-i kir. járásbíróság közhíré teszi, hogy Nagyvárad thj. város kérelmezőnek Morvai Andrásné és társai panaszoltak ellen kárenyhítés iránt indított perében a bíróság a per felvételére és érdemleges tárgyalására határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy 1943. évi január hó 30. napján délelőtt 10 órakor hivatalos helyiségében (Széchenyi-tér 14. sz. I. emelet 74. ajtószám alatt) jelenjenek meg, egyezsersmind pedig Krausz Lajos panaszolt részére — ki ismeretlen helyen tartózkodik — ügygondnokul dr. Popity János ügyvédet nevezte ki.

A bíróság felhívja az alperes panaszoltakat, hogy a fent megjelölt határnapon és órában meghatalmazott ügyvéd által jelenjen meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyette eljárni.

Nagyvárad, 1942. évi december 31-én.

Dr. Hegedűs Frigyes,
kir. bíró.

Háborus élményeiről és a front lelki gondozásáról beszélt egy tábori esperes

Tábori lelkészek az első vonalban. Milyen szerepük volt a zsidóknak a Szovjetunióban?

Nagyvárad, január hó.

Elsötétített teremben ülünk. A kifejezett lelkészre vázsonra édes képeket sugároz a nagy vetítógép. A Don mellett és a megszállott Ukrajnában készültek. A vetítógép mellett magas-tangu tábori lelkész áll és magyarul. Szavaira megélednek a vetített képek, a néma, merev alakok beszélni, mozogni kezdenek és a vetítógép duzzsolásában az elsötétített terem hősi harcok, nagy tettek és események izzó hangulata tölti meg. A szemek ragyognak, mindenki feszülten figyel.

Tábori lelkészek az első vonalakban

Egészen bizalmas és magas küldetésben hejárta azokat az összes frontszakaszokat. Nemcsak a magyar részeket, hanem a német arcvonal szakaszait is. W... német vezérezedes hívta össze a hadsereg egyházi szerveinek képviselőit megbeszélésre a lelkészek frontszolgálatának minél alaposabb és hatékonyabb kiépítésére. Ezen a megbeszélésen vett részt a mi magyar tábori lelkészünk is hivatalos minőségben.

— Milyen a katonák lelki gondozása a németeknél? — tesszük fel a kérdést a képek bemutatásával kapcsolatos előadás közben.

— Nagyon jól megszervezték a német hadsereg lelki gondozását. Minden zászlóaljban van egy katolikus és protestáns lelkésze — hangzik a válasz. S azonnal mutatja is a vetített kép a tábori lelkészeket katonák ruhában, nyakba akasztott kereszttel.

nézi a vászonra vetülő képeket és hallgatja a kísértő szavakat...

A tábori lelkész beszél élményeiről, tapasztalatairól. Olyan térítu, akinek az élet már kinyitotta szemét és mindent az örökkévalóság szemszögéből mért le itthon és ott kint, a fronton egyaránt. Olyan térítu, aki a látszatok mögött jól meglátta a lényegét és a valóságot. Olyan, aki a lelket keresi és kulatja a harctereken is, mert hiszen ez az egyedüli igaz érték, amit a háboru viharában is mindenekelőtt szolgálni, menteni kell: a lélek.

— A német tábori lelkészek mindenütt ott vannak az első vonalakban. Stalingrádnál hét katolikus tábori lelkész halt hősi halált. A hadvezetés egyébként már kétségbevonhatatlanul megállapította, hogy sokkal nagyobb az áttűrése annak a csapatnak, amelynél tábori lelkész van és egészen csodálatosan a veszteségei is kisebbek az ilyen csapatoknak.

— Milyen a katonák vallásosságát? — kérdezzük tovább.

— Példádd. De ne gondolja senki, hogy a halálfélelem és a kétségbeesés szüli ezt a vallásosságot. A szentmise egészen öskeresztény hangulatban folyik le. A front istentiszteleteinek legtermészetesebb látványa a gyónó és áldozó katona. A katonák minden áldozatot, meghoznak, hogy szentmisét hallgathassanak. Magyarok elmennek a németekére és a németek zivarszen jönnek a magyarokéra.

Csak a zsinagógákat kimélte meg a szovjet vallásellenes terror

— Mit tárgyaltak azon az értekezleten, amelyet W... vezérezedes hívott össze? — követi most már egyik kérdésünk a másikat.

— A lelki gondozás legmesszebbmenő kiépítését beszéltük meg. A megbeszélés folytatásaként egy német vezető ezredes-lelkésszel a rendelkezésünkre bocsátott Focke-Wulf 200-ossal bejártuk az összes frontokat és pontos adatfelvétel alapján jelentettük a hiányokat és a kívánalmakat. A hadvezetés a legmesszebbmenően intézkedett ezek alapján, hogy a lelkigondozás a járművek igénybevételeivel mindenütt lehető legyen.

— A szovjetben uralkodó vallási viszonyokról egyébként már mindent

elmondottak a tudósítások — folytatta tábori lelkészünk. S szavait egymásután követik a vetítövásznon fehérségben a felrobbantott, lerombolt, rak-tárnak, gyárnak, istállóknak, istentelen muzeumnak átalakított templomok képei. A kiewi gyönyörű göstülű katolikus templom belül siralmas romhalmaz.

Csak a zsinagógák maradtak „üzemben”. Ezeknek semmi bántódásuk sem volt és a zsidók minden gátlás nélkül gyakorolhatták vallásukat. A zsinagógák mellett mindenütt állt a hájder, a zsidó iskola a legmodernebb felszereléssel és a legökéletesebb légvédelmi építményekkel, felszereléssel.

Állati színvonalra züllesztette a proletárt a szovjet-zsidó

— Érdekel az a szerep, amelyet a zsidók játszottak a Szovjetunióban. Kérdezem: csakugyan olyan feltűnően jól éltek és basáskodtak a zsidók a szovjet proletárok fölött?

— Igen, ez így volt — felel. Annyira így volt, hogy mi is sokáig kerestük a magyarázatot reá. A zsidóknak minden kényelme, luxusa megvolt. Jobb éttermeket csak 5k látogathattak. Ha rongyos proletár ilyen helyre merészkedett, a zsidó minden további nélkül lelőhetette. Ha az utcán

vétellenül meglökte, akkor is lelőhetette és senki sem vonta ezért felelősségre.

Csodálatos az a beletörődés, amelylyel a szovjet proletár ezt az állapotot tűrte. Teljesen állati színvonalra süllesztették az amugy is tunyaságra, téllenségre hajlamos népet. Én csak úgy tudom megérteni a teljes beletörődést, hogy a proletár nem is gondolkozott, szótárából teljesen száműzték a miért szót és tanatikusán beleléte magát hihetetlenül alacsony színvo-

nalu életformájába. Egyébként Krimben is csak a zsidóknak voltak nyaralók. Belőlük kerültek ki a politrukok, a kommunisták és a G. P. U. kopói, vezérei és hóhérai.

Még néhány kérdést tettünk fel a magyar, a német és a vele szemben álló szovjet katona értékéről.

— Hogyan harcolnak a honvédek és a német véderő katonái?

— Legendákba illő hősiességgel küzdenek. Itthoni mértékkel nem is tudjuk lemérni az áldozatok nagyságát s talán sohasem tudjuk meghálálni Európa védelmezőinek a Szovjet megsemmisítésére irányuló harcait.

— A németek elszántsága egyes esetekben a vakmerőséggel egyenlő. Talán így magyarázható meg az is, hogy a segédszolgálatokat közvetlenül az első vonalaknál állítják fel.

— A szovjet katona éppen olyan züllött, gondozatlan, szinte állati színvonalon élő, mint a lakosság. Áttűrése a számban és a vak előrerohanásban van. Hátuk mögött politrukok állnak géppisztollyal és kancsukával. Ez nem szólam és nem propaganda. A zsidó politrukok kergeti előre a vodkával elbutított és elkábított szovjet katonákat minden támadásra. Előfordult, hogy a szovjet támadási előkészületeit a levegőben terjengő vodka szagáról tudták meg a németek. A szovjet katona deliriumban rohan előre és semmivel sem törődik. Semmi köze az elvakult rohanásnak a hősiességhez és a harci képességeknek.

Még sokat tudna mondani tábori lelkészünk — hiszen csak úgy válogatja össze mondanivalóit élményei gazdag raktárából — azonban az idő hamar telik. A képek is kifogynak s a hallgatóság hálásan köszöni meg az előadást.

A gondolatok pedig ezen az estén a Don mentére szállnak... (pont.)

Vasárnap a réti műkedvelők a MAV alműhely színpadán szerepelnek

Nagyvárad. Saját tud. Megemlékeztünk már arról, hogy az iskolán kívüli Népművelési előadások sorozatában a Nagyvárad-réti Sztáray Mihály Énekkar önképző körének ifjúsága Csépreghy Ferenc születésének 100 éves évfordulója alkalmával karácsony napján díszülést tartott, amelyen nagy sikerrel elevenítette fel Csépreghy egyik híres művét, a Sörga csikónak legszebb jelenetét. A MAV alműhely vezetősége most meghívta a réti műkedvelőket. Január 17-én, vasárnap délután 4 órai kezdettel ismétlik meg előadásukat az alműhely kultúrtermében a kiváló műkedvelők. Előadás előtt a Sztáray Mihály Énekkar ad elő magyar dalokat Soós András vezénylete mellett. A bevett Főmeltőségű Aeszon „honvédszolgálatok” akciójá várá fordítják. Itt említjük meg még azt, hogy a Sztáray önképzőkör rövidesen a közeli falvakat is végigjárja és tavasszal újból fellépnek a Szilgigeti színházban is a Népművelési Bizottság által rendezendő műkedvelő-versenyen.

EGYSZER MINDEN NÉPNEK FIZETNIE KELL

Írta: Polyák István

...a német-francia viszonyban semmi változás nem állott be, jelentették ki a Wilhelmstrassen... (Német Távirati Iroda jelentése).

A történelemben egyszer minden népek fizetnie kell. Vannak olyan népek is, amelyek többször is fizetnek és mások helyett is állják a naphevet. Nem kell hozzá elmerengő honfiai bú, hogy ezt magunkról is elmondjuk. Mi, magyarok már sokszor megfizettük a történelem tandíját. Szent Istvántól kezdve a többi európai hatalommal egy vonalban álltunk. Még a tatárjárás sem tudott lényegesen ezen a helyzeten változtatni. Hihetetlenül rövid idő alatt állt talpra a nemzet olyan csapás után, amely népek és országok sorát seprerte le a történelem szinpadáról. Néhány évtized alatt újra az európai hatalmak közösségének egyenrangú tagja lett, pedig saját testével fogta fel azt a rettenetes áradatot, amely évszázadok óta az egész Nyugatot elsodorta. S az újkor fordulóján, amikor Európa jelenlegi hatalmi képe kezdett kialakulni, ismét reánk szakadt a másik keleti áradat, a török hatalom. A XV. század folyamán angolokkal, franciákkal, németekkel körülbelül egyforma népi és politikai erőt képviseltünk. Ha legalább annyira zavartalan lehetett volna, fejlődésünk mint a nyugati hatalmaké, számban és erőben nem maradtunk volna el mögöttük. A török hódoltság nélkül Magyarország a XX. század elején 30 millió lakosa lehetett volna. Ez nem felelőtlen képzelődés, hanem a nyugati népek szaporodásának tekintetbevételével számítás.

Közbejött azonban Mohács (1526) nagy nemzeti tragédiája. A török áradat megtört ugyan nagy véráldozattal falán, azonban elkezdődött történelmünknek az a kora, amelyet a megosztott és egységes, szabad, önálló életétől megfosztott Magyarország korának nevezhetünk el legtalálhatóbban. De sokszor volt úgy ebben a korban, hogy Magyarország helyreállításának, területi egységének, önálló és szabad állami életének reménye majdnem teljesen elaludt. Erdély különállása, a vallási szakadásból fakadó ellentétek, a Habsburgok dinasztikus politikájának tulságos érvényesülése és tulsulya a magyar királyság gondolatai fölött, Nyugat önzése, amely a középkori keresztény közösség széthullása után minden korlát nélkül érvényesült, — mindegyik a maga módján — csak késleltette a török járom alól való felszabadulást akkor, amikor Nyugaton területeken, erővonalakon, szövetségeken, tengereken, gyarmatokon osztozkodtak.

Idézni akarunk ezekből az időkbeli azok számára, akik még ma is ott időznek lélekben a tragikus vég felé sodródó francia nép vichy-i siralombázában és az önmagát feláldozó angol birodalom londoni végkiárusításánál. Idézni akarunk azok számára, akik üres nemzeti ábrándok bővöletében nem tudják és nem akarják számunkra mindenekelőtt számító és kötelező magyar érdekeket látni és munkálni. Idézünk azoknak, akik a letűnt századeleji vakoló és filozemita Franciaország szerelméért hallani sem akarnak a XVI. és XVII. század Franciaországának gyászos és árthatmas

szerepéről történelmünkben De azoknak is, akik felejtik, hogy Anglia egyensúlypolitikájának legelső keserű gyümölcsét éppen mi nyeltük le a karlócai békében (1699), amikor az angolok érdeke a Maros vonalánál megállította a török járom alól felszabadító magyar királyi seregeket.

De vegyük sorba. Az akkori új Európa eszmái siker talán már réggen megszületett, de a haditörténelem és politika úgy tudja, hogy a spanyol Armada megsemmisülése (1588) volt a fordulópont az új államok, hatalmak hatalmi törekvések kialakulására. A spanyol Habsburgok világhatalma megdőlt s Orániai Vilmos trónjával együtt az angol szigetre költöztette az új világhatalom várományosait is. A fejlődés megindul a nagy egységek megalkotására. A francia királyság határainak észak, kelet és dél felé való kiterjesztésére törekszik. — A Habsburgok felszedik horgonyukat a Rajnánál és a Duna vonalán keresnek kárpótlást. Csodálatosan szerencsés alkalom ez a török hódoltság miatt megosztott magyarság számára hogy a Habsburgok hatalmi politikájához hozzácsatolja felszabadulásának és egysége helyreállításának üvét. Annál is inkább, mert a Habsburg-császár magyar apostoli király is volt, akit külpolitikájának alakulása szinte rákényszerített arra, hogy mint magyar király álljon ki és Magyarország felszabadításának gondolatát kifejezetten szolgálja. Nem kívánunk itt kitérni arra, hogy a Habsburgok ellen szított és indított szabadságharcok, mozgalmak miért és mennyiben voltak törvényesek. A lényeges az hogy a Habsburgokkal szembenálló magyarok főképpen a francia udvarból találtak meghallgatásra. Am a francia udvar a hozzá forduló magyarokban olyan elégtelenségeket — malcontents — látott, akiket francia zsoldban a császár ellen fordíthatott. A franciák rosszindulatu és önző eljárását legfőbbban mutatta XIV. Lajosnak Lipót királyhoz intézett fenyeggetése. hogy egyedül tőle függ a császár országainak nyugalma, mert egyetlen szavával nehézséget tud támasztani neki saját alattvalói között: de még inkább az, hogy az így kicsikart diplomáciát előnyök után a magyarokat prédánál engedte át a bécsi udvar bosszújának, majd igen élénk és őszinte szerencsekívánatait fejezte ki a magyarországi sikerek fölött" azért, mert a franciákban reménykedő magyarokat romlásba vitte. Alapjában véve tévedés volt a francia tájékozódás, mert a magyar haderők francia zsoldos szolgálatban állottak ugyan, cserében azonban csak „vigasztalást" kaptak, mert a gyakorta megjelent francia megbízottak utasításuk értelmében még ígéreteket sem tehettek. Önző francia hatalmi érdekeket szolgálták a jóhiszemű magyar szabadságharcosok. Arra voltak jók, hogy meggyengítsék a Habsburgokat birodalmuk nyugati határain, ahol a francia hódítás terveit hajtották végre. Azonban a francia politika, amelynek ebben az időben kiváló képviselői éltek a spanyol világhatalom átvételére törekedett s ez a törekvés az angol hatalmi terveket keresztelte. A Habsburgok figyelmét és törekvéseit a francia lépések valóban kelet felé terelték el s ez reánk, magyarokra nézve szeren-

csés alakulás volt, mivel a török hódoltság alól való felszabadulást és a magyar államiság és egység helyreállítását jelentette. Tudatosan bekapcsolódtak ebbe az alakulásba Zrínyi Miklós vezérlete alatt a korabeli magyar vezetők, akik a magyar egység és államiság helyreállításában Fráter György és Pázmány Péter hatalmas koncepcióját valóstították meg.

A Habsburg-császár valóban eredményeket ér el délen a törökök ellen s mi sem akadályozza, hogy a Maros vonalától délre fekvő területeket is felszabadítsa. Itt lép közbe Anglia, a nagy egyensúlyozó, aki a Habsburgok keleti terjeszkedésében Nyugat feladását és a francia hatalom növekedésének lehetőségeit látja. Orániai Vilmos angol király minden erejét latbaveti, hogy a Habsburgok erejét a török határtól a Rajna mellé helyez-

ze át. Ezért közvetített békét a császár és a szultán között és ezért állította meg a magyar felszabadulást is a kerlócai békével (1699), amelynek tárgyalásain Sir William Paget konstantinápolyi angol követ elnökölt. Így szakadt meg az a nagy történelmi folyamat, a keleti, balkáni és a török kérdés rendezése, amely reánk, magyarokra nézve döntő kihatással lett volna és pedig nem hátrányunkra.

Idézünk tehát a történelemből és a francia, angol „jótétemények" egész sorát találjuk az idézetekben. Amikor ez a két nagy hatalom erőteljes érdeklődését folytatott, a magyarság élet-halál harcát vívta szabadságáért, egységéért, független államiságáért. Még így is kihasználta tapasztalatlanságát és tájékozatlanságát, erejét és vérét hárbeveették. Igen, akkor mi fizettünk a történelem nagy leckéinek egyikét. Most Nyugaton következett el a számolás. Még nem tudjuk, hogyan fog végződni, de a franciák már utolsó garasait teszik le a könyörtelen vámos asztalára. Mert a történelemben egyszer minden népek fizetnie kell.

Hetilapok a németországi külföldi munkások részére

Rövidesen megjelenik a magyarnyelvű hetilap is

A németországi üzemek több millió külföldi munkást foglalkoztatnak, akiknek számára eddig 35 hetilap van forgalomban. Az újságok a külföldi munkások anyanyelvén jelennek meg, minden újságírásnál haphatók és hirdető képeznek a Birodalom és a háza között. Az egyes újságok a következőképpen oszlanak meg. Az olaszok számára az „Il Camerata" a flamandok részére a „De Vlaamsche Post", a vallónok számára a „L'Effort Wallon" a hollandoknak a „Van Honk", a franciáknak a „Le Pont", a spanyoloknak az „Enlace" című újság jele-

nik meg. A keleti területek munkásai számára a „Holos", az ukránok számára pedig az „Ukrainez" című újság jelenik meg. Ezen felsorolt újságokon kívül egy magyarnyelvű újság létesítésén is dolgoznak. Ujabbán bolgár, szlovák, cseh, lengyel, horvát nyelvű újságok is megjelennek. A hetilapok száma állandóan emelkedik és egyre több nemzet nyelvén újabb újságok jelennek meg. Ezen hetilapokon kívül 17 illusztrált folyóirat jelenik meg a munkások szórakoztatása céljából. (MNK)

A Sztalin-orgona

Ez a sokat emlegetett fegyverszörnyiszülött a Szovjet esztelen fegyvergyártási örületének szüleménye. Nem célszerű, nem is hatásos, még kevésbé mozgékony és igen nehezen kiszolgálható fegyver s inkább pusztító jelenléte van holmi „mumus"-szerű elrettentő hatással, maga a fegyver nem!

Negyvenkét szipja van a Sztalin-orgonának. Erre a névre már a mi katonáink humora, örök jókedve keresztelte a vörösök „rettenetes" fegyverét. A negyvenkét szipból, amely valójában 42 gránátvetőcső, egy-egy pukágránátyszerű lövedéket lehet kilőni, akár egyszerre, akár külön-külön. Az egész ormótlan alkalmatlanság gépkocsira van szerelve és így ezzel együtt halad és erről is tüzel. Három tizen-négyszöves sorban vannak rajta a gránátvetők.

Az egyes lövedékek hatása is azonos a mi gránátvetőink lövedékének rabbanló és pusztító hatásával. Tehát elsősorban élőcélok ellen hatásos fegyver. Természetes azonban, hogy a fegyver kezelése rendkívül nehézkes. Negyvenkét cső töltéséről kell a legénységnek állandóan gondoskodni és az ösztűz után bizony eltart egy

darabig, amíg minden csövet megtöltöttek. Ha meg egyes tüzzel dolgozik a fegyver, nem lehet egyes sorokhoz hozzáférni, amíg a többi sorokat el nem sütötték. A célzás egy külön célzóúvcsovón át történik, az egész állványt ennek megfelelően állíthatjuk. Pontosan célzott tűz azonban éppen a fegyver természetéből kifolyólag nem lehetséges.

A Sztalin-orgona tehát nem jó fegyver. Az aknavetőt vagy a gránátvetőt nem helyettesítheti, hiszen annak tűzgyorsaságával nem tudja felvenni a versenyt nehézsége miatt. Negyvenkét lövedékének együttes hatása talán egyetlen helyen kellemetlenül erős, de célpontot áthelyezni és sorozattűz adni a fegyverrel egykönnyen nem lehet. Ezzel szemben kezelőlegényisége verejtékes izzadság árán sem tudja fegyverét megfelelően kezelni. Nem a legénységben, hanem a fegyverben van a hiba.

A Sztalin-orgona helyett az aknavető sokkal hatásosabb fegyver. A néhez aknavető lövedékének pedig legalább is akkora tűzhatása van, mint a Sztalin-féle sípláda negyvenkét lövedékének s emellett a fegyver mozgékonyabb és nagyobb tűzgyorsaságú is

A vacs egyhéti népmozgalmá

SZÜLETÉS. Dr Szeremley József m. kir. százados leánya Márta Ágnes. Both István boltiszolga leánya Margit. Polzér Ferenc Ferdinánd Frigyes hentessegéd fia Ferenc. Dr Rencz Antal főorvos fia Antal Árpád. Csanák Béla lakatossegéd leánya Jolán Magdolna. Varga Lajos szabómester leánya Mária Erzsébet. Bottyán Sándor cipészemester fia László Sándor. Végső Mihály ácssegéd leánya Katalin Ilona. Kindle János asztalosmester leánya Éva Gizella. Bonizs Imre napszámós fia István János. Szondi Gábor asztalos fia György József. Szűcs Sándor ügynök fia József. Szabó Lajos hentes segéd leánya Éva. Hajdú Zoltán hűvelmi tisztviselő fia Zoltán. Török Ferenc p. ü. díjnok fia Ferenc. Kertész Károly nyomdászsegéd leánya Ibolya. Ledermayer Lajos m. kir. tüzerőrmester leánya Ilona. Orbán Mihály vasesztorgályossegéd fia Sándor József Mihály. Popu Miklós bádógossegéd leánya Ibolya. Lakatos Ferenc m. kir. postafőnökhelyettes leánya Katalin Mária Viktória. Kiss Lajos vattagyári munkás fia Lajos. Kos István cipészsegéd fia István. Nagy István máv. segéd tiszt leánya Mária Magdolna. Tóth Ferenc fuvaros fia László. Mertz Kálmán László kereskedő fia István Károly. Dr Bodó Mihály p. ü. fogalmazó leánya Erzsébet Rozália. Schick Artur Alter ügynök fia Sándor. Pikó Ferenc hentes és mézárósegéd fia Károly Ferenc. Koeztin György kocsis leánya Mária. Borsa János napszámós fia György József. Szodorai Mihály napszámós fia Mihály Gyula. Szodorai Mihály napszámós leánya Margit Julianna. Babus Kálmán asztalossegéd leánya Izabella Ilona. Goldstein Sámuel kereskedősegéd fia Ervin. Nagy Imre cipészemester leánya Katalin. Dr Iszfin Dezső főjegyző leánya Anikó. Mezei Elemér népczenész leánya Ilona. Bagó Sándor fogházor fia István Sándor. Orbán Mihály asztalossegéd leánya Mária Ilona. Simkó Gyula pincér leánya Mária.

HÁZASSÁG. Lukács László asztalossegéd és Róth Irén. Jurovics Béni férfitiszor és Mallek Lenke. Benedek István postai napibéres kisegítő szolgál és Kondor Zsuzsanna. Tarsoly Ferenc kereskedő és Bauer Erzsébet. Szabó József villanyszerelősegéd és Kauzsil Borbála. Fürst Ernő kovácsmester és Steiner Julianna. Réthy Sándor hal- és gyümölcskereskedő és Kaba Eszter. Dus József tsz. h. örömmester és Szírbucz Julianna. Czitter Dezső magántisztviselő és Lindenfeld Olga. Pataky Tivadar István gazdasági tanár és Póter Magdolna. Kovács Imre szabósegéd és Hamza Ilona. Szova József lakatossegéd és Floreszku Mária Erzsébet Médy. Leitner Gábor kirakatrepező és Szecsey Irén.

HALÁLOZÁS. Apperger Sándor 57 éves. Özv. Neumann Hermanné sz. Zuckermann Fanni 81 éves. Balogh Klára 4 éves. Özv. Szabó Viktorné Fülöp Ida 64 éves. Gozman Agábia 30 éves. Grósz Józsefné Stark Berta 36 éves. Özv. Bencze Józsefné Boros Zsuzsanna 65 éves. Schwartz Jenő 71 éves. Márk Zsigmondné Pálza Julianna 50 éves. Özv. Lévi Józsefné Rosenbaum Záli 75 éves. Garaguj Thuri Károly 32 éves. Román János

26 éves. Pintye Imre 44 éves. Özv. Keszte Istvánné Güttl Anna 76 éves. Fejes Gyula 4 hónapos. Özv. Farkas Mihályné Madari Veron 53 éves. Henning Erika 2 hetes. Kurta Gábor 39 éves. Moldvay Julianna 50 éves. Melle Irén 31 éves. Bein Menyhért 70 éves. Özv. Adler Benjáminé Karnid Betti 86 éves. Bozsák Helmut Vilmos 2 hetes. Kozma Ádám 87 éves. Özv. Grünwald Lajosné Frenkel Julianna 78 éves. Gara Miklós 67 éves. Szász Andrásné Molnár Julia 48 éves. Ifj. Solyom Sándor 40 éves. Szabó Jenő 59 éves. Kulcsár Erzsébet 21 éves. Özv. Vadd Jánosné Cserbán Julianna 90 éves. Adler Dávid 65 éves. Moj-

szin Tivadar 39 éves. Kurucz Pálud Ferenczi Julia 59 éves. Borsa György József 3 napos. Lőrinczy Dezső 60 éves. Tus Györgyné Kaba Mária 44 éves. Tóth Sándorné Szökösi Zsuzsanna 74 éves. Lakatos Gyula 75 éves. Birnfeld Mózes 76 éves. Varga János 55 éves. Tenkey József 74 éves. Simon Jakab 79 éves. Venter Katalin 37 éves. Popu Ibolya 5 napos. Garami Éva 1 napos. Nyakas Etelka 2 éves. Dávidovits Sámuel 4 éves. Tokai Gyula 60 éves. Halász Gyuláné Baresa Margit 58 éves. Ujhelyi Dezsőné Farkas Gizella 59 éves. Kozák József 48 éves. Paskál Péter 9 éves. Nagy Jenő 47 éves. Steiner Benjámín 76 éves.

Kinevezések a postánál

A posta műszaki üzemi szakán: A Hivatalos Lap közlése szerint Sándor János, Nagyvárad, Örléy Ernő, Nagyvárad nevezték ki.

A postakezelőnőknél: a Hivatalos Lap közlése szerint Cserlénnyé Sándorné, Szilágyosmlyó, dr. Lengyel Agostonné, Nagyvárad, Balogh Lajosné, Szilágyosmlyó, Krammer Gabriella, Nagyvárad, Medgyessy Istvánné, Nagyvárad, Kiss Karolina, Nagyvárad, Pintér Istvánné, Nagyvárad, özv. Lőrinc Andrásné (Nagyvárad), Stepanek Ilona, Nagyvárad, Rásonyi Magdolna, Nagyvárad, postadij-noknőket postakezelőnőkké. Mészáros Miklósné, Nagyvárad, postakezelőnővé az 5. fizetési; Tóth Irént, Nagyvárad pedig a 4. fizetési fokozatba nevezték ki.

A posta műszaki üzemi segédüzemi szakán: a Hivatalos Lap közlése szerint Varga József szilágyecsi (Nagyvárad) II. oszt. postauzemi altisztet I. osztályu postauzemi altiszté, Megyeri Antal, Zilah II. oszt. postauzemi altisztet

I. oszt. postavonalfelügyelővé, Venyige Gyula, Nagyvárad II. oszt. postauzemi altisztet I. oszt. postavonalfelügyelővé nevezték ki a III. csoportba.

A posta altiszteti személyzeténél: a Hivatalos Lap közlése szerint Sági Mihály, Nagyvárad II. postaszakaltisztet I. osztályu postaszakaltiszté, Bellingye György, Nagyvárad, Egrý Lajos, Nagyvárad postaltiszteteket I. osztályu postaltisztékké nevezték ki.

A posta forgalmi szakán: a Hivatalos Lap közlése szerint Weber Józsefet, Nagyvárad postafőtiszté a IX. fizetési osztály 2. fizetési fokozatba, Tóth Ferencet, Nagyvárad I. osztályu postaltiszté a X. fizetési osztály 2. fokozatába nevezték ki.

A posta műszaki üzemi segédüzemi szakán: a Hivatalos Lap közlése szerint Szatmári Sándort, Nagyvárad I. o. postavonalfelügyelővé a IV. fizetési csoport 4. fizetési fokozatába kinevezték.

Mindenütt elvégezték az őszi szántást a gazdák

Országszerte jó a kenyérgabona vetések állása

A vetések állásáról és a mezőgazdaság állapotáról szombaton este adta ki a földművelésügyi miniszter legújabb jelentését, amely mindenekelőtt arra utal, hogy a legutóbbi vetésjelentés közzététele óta eltelt négy hetes időszak nagyobb részében az évszakhoz képest enyhe volt az időjárás. A csapadék az országnak több mint kilenczeder részén az átlag alatt maradt és említésre méltó területen az átlag egynegyedét sem érte el. Az elmúlt négy hetes időszak időjárása a növénytermesztést általában kedvezően befolyásolta. Erdély és Kárpát-alja egyes vidékei kivételével az őszi mélyszántást ügyszólván mindenütt december 25-ig tudták végezni. Soha nem tapasztalt mértékben szántottak ezen az időszakra gazdáink a tavasziak alá. Az ország déli részén, mint például Baranyában, még január elején is tudtak szántani, aminek következtében a tavasszal elvetésre kerülő szántóterületeknek 90 százaléka fel van szántva.

Az időszak első felének enyhe időjárása minden talajmunka végzését lehetővé tette, így a szántáson kívül végezhető volt a lucernások, lóherések, rétek és legelők fogasolása, sőt egyes helyeken, ahol novemberben a fagyok következtében nem lehetett vetni, vagy ahol eddig az új beszorgal-

tatási rendeletnek meg nem felelő nagyságu területet vetettek csak el, még december 10-ike és 20-ika között is vetettek búzát és rozst.

Az őszi vetések közül a repcék és hiborherék eléggé megerősödtek, de sok helyütt ritkák és hiányosak. Néhol ritkák és egyenetlenek a szeptemberi búzák és rozstok is, valamint az őszi árpák, de eléggé megerősödtek, sőt néhány, mint például Baranya vármegyében az őszi árpák annyira erősek, hogy a kipálási veszély elkerülése végett legeltetésük vált szükségessé.

Az októberi búzák és rozstok általában jól keltek, meg is tudtak erősödni, a legideálisabb állapotban kerültek hótakaró alá. A novemberi vetések is szépen kikeltek, megerősödésükről vagy bokrosodásükről természetesen szó sem lehetett, de erős fagyot hótakaró nélkül nem kaptak, így megfelelő állapotban nagyobb kár nélkül kerültek hótakaró alá, ahol most már telelésük biztosítva van. A decemberi vetések kikelésére — tekintettel a nem tulndves és nem is száraz talajra, valamint a hótakaróra — minden remény meg lehet.

A Tiszántul és Felvidék, valamint Erdély egyes részein az enyhe idő következtében nagy mértékben elszaporodott mezeipocok tett károkat a

búzában. Ezek a helyeken a vetések foltosak és kiritkultak, néhol tavaszi búzával történő pótlásukra és felülvetésükre lesz szükség. Az őszi kenyérgabona vetések állása minden egybevetve országszerte általában jó. A takarmánykészletek szűkösek. A szálas- és hallasztakarmányok normális időpontban történő kivitavasodás esetén szűkösen elegendők lesznek. Az állatállomány egészségi állapota türehető.

Nagyvárad Városi Vasut
Üzletigazgatósága

HIRDETMÉNY

A munkásbérletek érvényesítése
1943. évre.

A Nagyvárad Városi Vasut üzletigazgatósága ezennel közzéteszi, hogy az 1943. évre érvényes munkásbérletek kiállítását az NVV. üzletigazgatóság bérletpénztánál, Sándor-utca 34. sz. alatt f. évi január hó 20-tól veszi kezdetét.

Az új munkásbérletjegyek érvényesítéséhez az OTI által láttamozott munkaadói igazolvány szükség, minthogy a régi bérletek nem jogosítanak az 1943. évre szóló munkásbérletek kiváltásához.

Az új munkásbérletek kiváltásához egy drb. 6×9. cm. nagyságu, nem kartonra ragasztott fénykép szükséges.

A munkásbérletek kiváltására csak azok a gyári és ipari műhelyekben dolgozó munkások és napszámósok jogosultak, akiknek havi összjövedelmük a 120 pengőt nem haladja meg.

A kereskedelmi és ipari vállalatok irodái alkalmazottai és kézbesítői, valamint az üzletekben alkalmazott segédek, kiszolgálók, vagy kifutók és ügynökök sem jogosultak a munkásbérletek váltására.

Az 1943. évi január hó 20-tól 1943. évi február hónapra kiváltott munkásbérletek már f. év január hó 20-tól f. év. január hó 31-ig jogosítanak utazásra.

Az 1943. évre kiállított munkásbérleteknek a f. év március hóra való meghosszabbítása a régi előírásoknak megfelelően az IBUSZ-nál történik meg.

Nagyvárad, 1943. január 9.

Nagyvárad Városi Vasut
Üzletigazgatósága.

A nagyvárad királyi járásbíróság.

Pk. 12501—1942. 5. szám.

Idéző hirdetés

A nagyvárad kir. járásbíróság közhírré teszi, hogy Nagyvárad thj. város kérelmezőnek Negulescu Irén és társai panaszoltak ellen kárenyhítés iránt indított perében a bíróság a per felvételére és érdemleges tárgyalására határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy 1943. évi január hó 30. napján délelőtt 10 órakor hivatalos helyiségében (Széchenyi-tér 14. sz. I. emelet 74. ajtószám alatt) jelenjenek meg, egyszersmind pedig Negulescu Irén panaszolt részére — ki ismeretlen helyen tartózkodik — ügygondnokul dr. Popity János ügyvédet nevezte ki.

A bíróság felhívja az alperes panaszoltakat, hogy a fent megjelölt határnapon és órában meghatalmazott ügyvéd által jelenjen meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyette eljárni.

Nagyvárad, 1942. évi december 31-én.

Dr. Hegedűs Frigyes
kir. jbró.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSO-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
félre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem adjuk vissza.

KINEVEZÉSEK A TANÁRI KARBAN. A Hivatalos Lap közli: Dr. Szimon Béla, Heltai Miklós, Jantyk János nagyszalontai állami gimnáziumi helyettes tanárokat az állami gimnáziumok létszámába rendes tanárokká nevezték ki.

Kinevezések a társadalombiztosítónál. A Hivatalos Lap közli: Kóczy Sándor András (Nagyvárad) biztosítási főellenőrt a IX. fizetési osztályba számvizsgálóvá, Novák János (Nagyvárad) alsófokú biztosítási gyakornokot a XI. fizetési osztályba biztosítási segédítetté nevezték ki.

KINEVEZÉS AZ ÉRTELMSÉGI MUNKANÉLKÜLSÉG ÜGYEI HIVATALÁBAN. A Hivatalos Lap közli: Dr. Szalay Andor az Értelmiségi Munkanélküliség Ügyeinek m. kir. kormánybiztosa mellé rendelt hivatalhoz beosztott ideiglenes minőségű tanügyi fogalmazógyakornokot a X. fizetési osztályba tanügyi segédfogalmazóvá nevezték ki.

Kinevezések az óvónői karban. A Hivatalos Lap közli: Zemplényi Margit (Bihardíószeg), Szabados Erzsébet (Bihardíószeg), Varga Mária (Nagyszalonta), Steidl Gizella (Biharpüspöki), Szarka Margit (Szalárd), Varga Julia (Hegyközszentimre), Gombos Ferencné, Fándly Margit (Bihardíószeg), Szamácska Gizella (Nagyvárad), Tamás Gabriella (Nagyvárad), Horváth Gizella (Nagyvárad), Kovács Lászlóné Szilágyi Eszter (Szilágynagyfalu), Móni Gyuláné Szőke Nagy Mária (Sülelmed) segéd-óvónőket ideiglenes minőségű állami óvónőkké nevezték ki.

KINEVEZÉSEK AZ ALTISZTEK SORÁBAN. Az államerdészeti altisztelnél: Takár András (Zilah) ideiglenes minőségű szakaltisztet, m. kir. főerdőőrt ideiglenes minőségű műszaki altiszt, m. kir. főerdőőrré, Syllaba Ernő (Zilah) városi altisztet ideiglenes minőségű szakaltiszt, m. kir. főerdőőrré a 2. fizetési fokozatba nevezték ki. A vízügyi műszaki szolgálatnál: Molnár Károly (Nagyvárad) napibéres vízmeztet ideiglenes minőségű szakaltiszté nevezték ki.

Szükszorosulásoknál és az ezekkel járó felfúvódásnál, légzési zavarnál, szívdobogásnál, szédülésnél és fülzúgásnál a belek működését egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz csakhamar rendbehozza, a gyomormozgást előmozdítja, a vérkeringést felfrissíti a tiszta fejet és nyugodt alvást teremt. Kérdezze meg orvosát!

BIHARPÜSPÖKI KÖZSÉG POSTAI KÉZBESÍTŐJE FELAKASZTOTTA MAGÁT. Január hó 10-én Hadházi István, szül. 1905-ben, református, nőtlen biharpüspöki lakos, postai levélközbesítő lakásán felakasztotta magát. Végzetes tettének okát még nem sikerült megállapítani. Az ügyészség a temetési engedélyt megadta.

MIT VÁR A FALU A GAZDASÁGI ELŐLJÁRÓTÓL? címmel írt vezetőcikket Szent-Pályi Emil gazdasági felügyelő a Magyar Föld legújabb számában. A magyar falu képepe betilapja az alma szakszerű termeléséről és a fejés helyes módjáról közöl értékes szakcikkeket. Érdekes képekben számol be a nyárad-szeredai és a marosvásárhelyi bikavásárokról, valamint a győrmezei állattenyésztők közgyűléséről. Elbeszéléseket, verset, más érdekes képeket, ki-gazdák cikkeket, rendeleteket, piaci és vásári árakat és sok más érdeklődésre számotartó cikket és képet találunk benne. Kapható az újságárusoknál és az IBUSZ-pavilonokban. Mutatvány-számot küld a Magyar Föld kiadóhivatala. Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

A Turáni Társaság előadása Nagyszalontán. A Turáni Társaság, mely az ősz folyamán nagykerü turáni ünnepélyt rendezett városunkban a Szigligeti Színházban, e hó 10-én Nagyszalontán ismételte meg. Az előadást dr. Hadházy Imre polgármester nyitotta meg, majd dr. Gergelyffy Gábor, a Turáni Társaság igazgatója beszélt a turáni gondolat mai nemzet- és külpolitikai értelméről és jelentőségéről. Utána dr. Virányi Elemér a főtitkár, gimn. tanár tartott igen érdekes előadást finn néprokonainkkal való kapcsolatainkról, e hős nemzet katonai érényéről és szerepéről a jövőben. A Kulturpalota dísztermét zsufolásig megtöltő közönség melegen ünnepelte az előadókat.

Modern BUTOR olcsón MEZEINÉI
festett kapható
Szabadság-utca 12. és Szacsav-utca 48. Halók, kombinált szobák előszobák, konyhák.

Pietro Fedele olasz miniszter meghalt. Rómából jelentik: (MTI) A Stefani jelentik: Pietro Fedele volt olasz miniszter 70 éves korában Rómában meghalt.

A Szigligeti Társaság felolvasó és választmányi ülése. A Szigligeti Irodalmi Társaság több vidéki irodalmi szereplése után ismét megkezdte Nagyszalontán felolvasó estélyeinek rendezését. Tervebevette, hogy havonta egy-két ilyen felolvasó ülés keretében szótlatja meg részint rézebbi tagjait, részint pedig a visszatérés után Nagyszalontára települt, irodalmi, tudományos és művészi értéket jelentő személyiségeket. Elő ilyen felolvasó estjét a Társaság vasárnap este fél hat óras kezdettel rendezi meg a város háza nagytermében. Előadás után a Szigligeti Társaság választmánya tart gyűlést, amelyen a közelgő közgyűlést is előkészítik.

HÁRMEZER ÉVES KÖVEKET TALÁLTAK CSIK MEGYÉBEN. Csikszerebről jelentik: A csik megyei Tűszokletán az elmúlt nyáron ásatásokat végeztek, amelybe a csiki tanítószög is belekapcsolódott. Két hatalmas követ találtak, amelyek háromezer éves multa tekintenek vissza. A köveket rovársírás díszíti.

Spanyol gyermekek kálvártája a Szovjetunióban. Madridból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelentik: A spanyol lapok közlik a Fallanage párt közleményét, amely szerint a vizsgálat megállapította, hogy a Szovjetunióban sok spanyol menekült gyermek betegség következtében, de az arcvonalon is életét veszítette. A szovjet sok spanyol gyermeket, akik a polgárháboru idején menekültek oda, arra kényszerített, hogy harctéri szolgálatot teljesítsen. — Még mindig nagy számban vannak menekült spanyol gyerekek a Szovjetben. A lapok kifejezik a reményüket, hogy sikerül megmenteni ezeket a gyermekeket.

A nagyvárad-i Ipartestület a hadba-vonult iparosok családtagjainak segélyezése céljából, a most újjáalakított székháza nagytermében 1943. január hó 17-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel műsoros teadélután rendezésén. Az Ipartestület tagjait és az iparosok barátait szeretettel hívja meg a rendezőség a kedves műsoros délutánra, amely este 11 óráig fog tartani.

FELHASÍTOTTA A BIKÁ EGY BIHARDÍÓSZEGI EMBER HASÁT. A mult hét ezombattján súlyos ezerecsétlenség történt Bihardíószegen. A községi bikaistállóban megvadult a bika s nekirohant But György bihardiószegi embernek s szarvával felhasította a szerencsétlen ember hasát. Sérülései olyan súlyosak voltak, hogy hamarosan meg is halt.

Halóhíradás. László Gyula orvostanhallgató 22 éves korában meghalt. Temetése kedden, január 12-én délelőtt fél 12 órakor lesz a Rulikovszky-temető kápolnájából.

GYERMEKÁGYI LÁZBAN MEGHALT EGY BERETTYÓUFALUI HAJADON. (Nagyvárad.) Pancei Róza berettyóufalui lakos, hajadonnak gyermeke született. Gyermekegyi láz lépett fel és kórházba szállították, ahol meghalt.

Értesítés. A nagyvárad-i Szent Orsolyavendí Római Katolikus Leánygimnázium igazgatósága értesíti növendékeit, hogy a szünet január 24-ig tart.

KINEVEZÉS A NAGYVÁRADAI KIRÁLYI TANFELÜGYELŐSÉGEN. A Kormányzó Ur a kultuszminiszter előterjesztésére dr. Murányi József tanügyi titkárnak a nagyvárad-i kir. tanfelügyelő helyettesének a tanügyi tanácsosi címet és a VI. fiz. o. jellegét adományozta.

Bombayben éhínség pusztít. Stockholmól jelentik: (MTI) A Német Távíratok Iroda jelentik: Mint az angol hírszolgálat jelenti — Bombay tartományban olyan élelmiszerhiány fenyeget, hogy valószínű éhínség pusztít.

MEGÉGETT EGY NAGYVÁRADAI ASSZONY. Melegedni akart Kessei Károlyné nagyvárad-i asszony. De bizony a nagy fahiány miatt nem tudják ma nagyon sokan lakásukat megfelelően fűteni. Kessei Károlyné is, hogy jobban érezze a meleget, közel húzódott a tüzhelyhez s még a tüzhely ajtaját is kinyitotta. A tüzhelyből kicsapó lángok és szikrák meggyújtották a melegedő asszony ruháját és ennek következtében súlyos égési sebeket szenvedett. A szerencsétlenség színhelyére sietett mentők már nem tudták a megégett asszonyt megmenteni, mert közben meghalt sérüléseibe.

Újabb rendelkezések jelentek meg a zsidók mező- és erdőgazdasági ingatlanainak kiséjítéséről. A Hivatalos Lap legutóbbi számában 140-1943. M. E. szám alatt miniszteri rendelet jelent meg a zsidók erdő- és mezőgazdasági ingatlanairól szóló 1942. XV. törvény-cikknek a haszonbérlet ingatlanok visszabocsátásával és az ingóságok átvételével kapcsolatos rendelkezések végrehajtása tárgyában. A rendelet hétfőn, január 10-én, a megjelenés után lépett életbe.

Kávéházakban és vendéglőkben kérjük a "MAGYAR LAPOK" at.

Dr Horváth György rendőrfőkapitányhelyettes és dr Krasznay Pál rendőrfőtanácsos

A Hivatalos Lap közli: A Kormányzó Ur dr Horváth György rendőrfőtanácsosnak a magyar királyi rendőrfőkapitányhelyettesi címet, dr Krasznay Pál rendőrtanácsosnak a magyar királyi rendőrfőtanácsosi címet, dr Kajdi Lajos és dr Huta János rendőrkapitányoknak a magyar királyi rendőrtanácsosi címet és jellegét adományozta.

Kinevezések a gazdasági tisztviselői létszámában. A Hivatalos Lap közli: Martos Géza (Margitta) a X. fizetési osztályba sorolt m. kir. gazdasági segédfelügyelő a IX. fizetési osztályba sorolt m. kir. gazdasági felügyelővé, Dóhá Márton (Szekelyhid) okl. gazdát a X. fizetési osztályba sorolt ideiglenes minőségű m. kir. gazdasági segédfelügyelővé nevezték ki.

AHOL UJRA SZÁRNYRA KAP A LÉLEK címmel a Magyar Katonaujság elvezeti olvasóit a margitszigeti hadikórházba és színes riportjában bemutatja, mint válik ismét teljes emberré a harctérről ebesült, megcsontkötött hazakerülő magyar honvéd. Ezenkívül sok érdekes cikk, riport, hírszöveg és négyoldalas képe melléklet teszi változatossá a 12 oldalas számot, melynek ára változatlanul 10 fillér. Mindenütt kapható.

Kinevezések a mezőgazdasági kísérletügyi hivatalnál. A Hivatalos Lap közli: Tompos Albert és Mótusz Jenő mezőgazdasági kísérletügyi I. osztályú fővezetők, magyar mezőgazdasági kísérletügyi igazgatókká nevezték ki.

MEZŐGAZDASÁGI HITELÜGYI MEGBESZÉLÉSEKET TARTANAK BUDAPESTEN. A Nemzetközi Mezőgazdasági Hitelügyi Konferenciák intézményével (Róma) egyetértőleg az intézmény magyar nemzeti bizottsága január 29-ére országos mezőgazdasági hitelügyi tanácskozásokat hívott egybe, amelyeken a római központ vezetősége is részt vesz. A megbeszéléseket elsősorban a föld termőképességének fokozásáról és újabb területek termővételének technikai előfeltételéről és az ahhoz szükséges mezőgazdasági hitelek kérdéséről lesz szó. Giovanni Nicotra államtanácsos, az Agrár Szakemberek Nemzetközi Intézetének alelnöke fogja ismertetni azokat az eredményeket, amelyeket az olasz kormány e téren elért és amely eredmények reánk nézve is igen tanulságosak. A tárgyalások anyagául szolgálnak azok a bensőséges kapcsolatok is, amelyeket bolgár és német viszonylatban építettek ki a magyar szövetkezetek és amelyeknek jelentősége a jövőben fokozódni fog. A budapesti tanácskozásra a római központ nagyszámu résztvevőjén kívül a bolgár, német és szlovák nemzeti bizottságok képviselői is megjelennek. (Magy. Tud.)

Anglia újabb megszorításokat hajtott végre az élelmiszerellátás terén. Genfből jelentik: (MTI) A Német Távíratok Iroda jelentik: Londoni jelentés szerint a Times azt írja, hogy Angliában az újév hat első hónapjában további megszorítások lesznek az élelmiszerellátás terén. A katonai műveletek és az utánpótlás szempontjából feltétlenül szükséges, hogy további hajtór menynyisíget takarítsanak meg.

SPORT

Erős lendületet vett az elmúlt évben Nagyvárad atlétikája

Kiválóan szerepeltek férfi és női atlétáink a versenyeken

Nagyvárad sportja a régi békevi lágban is országos jelentőségű szerepet játszott a testedzés minden ágában. A visszacsatolással ez a régi sajtóság újra erőre kapott s egy-kettőre visszazserezte a város hajdani sporttevékenységét. Sokan talán mondani szeretnék: de csak a labdarúgásban. Nem, feleljük, mert ha számba vesszük például a multévi atlétikai mozgalmat, bátran kijelenthetjük, hogy több évtizedre visszamenőleg nem volt olyan eredményű Várad atlétikája sem minőségben, sem tömegben, mint az 1942. évben.

A régebbi atléták közül Krupka, Kiss L., Janza, Majtényi, Osztopányi, Szarvas és Gyimesi szerepeltek a legjobban.

A fiatalok közül pedig Gáll több kerületi csúcsával, továbbá Csapó és Kovács váltak ki.

A női atléták közül Oláh Irma, Nagy Irén, Oláh Ida, Kulcsár, Szuhovszky Éva, Köveskúthy A. és Bárány Mária különösen kiváltak. S női atlétáink annyira fellendült, hogy vidéki városaink között elsők vagyunk.

Atlétáinknak az előmozdításában nagy szerepet játszott vitéz Moldoványi István dr. a Tábla elnöke, Borbély M. dr. táblabíró, Ajtay Gyula gyógyszerész, B. Bertalan Sarolta és Becsy Zoltán testnevelési tanárok, Paál István gépészmérnök, tanár és Krupka Károly.

Az atléták edzése és versenyek megszervezése körül Szolnay Sándor, mint az atlétikai szövetség kerületi edzője működött közre kiváló eredménnyel.

A nagyvárad atléták 1942. évi eredményeit folytatólagosan az alábbi részletezéssel közöljük le:

100. méteres síkfutás:

1. Krupka Károly NSE 11.3 mp.
2. Kiss László E. S. 11.6.
3. Kovács Ervin NSE, KISOK 11.8.
4. Csapó Lajos NSE, KISOK 12. mp.
5. Nagypál Béla KISOK 12. mp.
6. Szarvas E. S. 12.1.
7. Zakariás Nv. LE. 12.1.
8. Zeiros Miklós Nv. LE. 12.1.
9. Huszár István Nv. LE. 12.3.
10. Fekete László Nv. LE. 12.3.
11. Vári László H. I. 12.3.
12. Vári Attila H. I. 12.3.
13. Bartha Nv. LE. 12.5.
14. Tivadar H. A. 12.5.
15. Kaposvári KISOK 12.6.
16. Majtényi 12.4.
17. Pálinkás 12.5.
18. Iklódj 12.6.
19. Gyimesi 12.8.
20. Snakowszky 12.9.

400. méteres síkfutás:

1. Kiss László Esta-Sun 52.2 mp.
2. Krupka Károly NSE 53.9, de nem hivatalos versenyen 51.1 mp.
3. Kovács Ervin NSE KISOK 55.6.
4. Gáll József NSE KISOK 56.1.
5. Tóth József HA 57.2.
6. Tivadar József HA 57.6.
7. Zalai Lajos HA 57.8.
8. Zakariás Nv. LE 58.
9. Kovács T. Zoltán Nv. LE 59.
10. Bodnár Nv. LE 60.05.
11. Barna Nv. LE 60.05.
12. Klein Nv. LE 61.

13. Fekete László Nv. LE 61.
14. Kirschner Ede Nv. LE 61.
15. Török Nv. LE 63.4.

800. méteres síkfutás:

1. Kiss László ES 2.03 mp.
2. Gáll József NSE KISOK 2.05.
3. Korom ES 2.13.
4. Császár Nv. LE 2.16.
5. Barna Nv. LE 2.20.
6. Bodnár Nv. LE. 2:20.5.
7. Szendrei Zoltán 2:20.6.
8. Kirschner Ede Nv. LE 2.26.
9. Balogh István KISOK 2.26.
10. Kovács T. Zoltán Nv. LE 2.30.

1000. méteres síkfutás:

1. Gáll József NSE KISOK 2:43.4.
2. Kóvári KISOK 2.54.
3. Völgyesi KISOK 3.02.

2000 méteres síkfutás:

1. Gáll József NSE KISOK 6.13 mp.
2. Völgyesi KISOK. z z z z z

1500 méteres síkfutás:

1. Gáll József NSE KISOK 4.15.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker órák vétele, eladása, szakszerű alakítása, javítása **Acz Tibor.** Széchenyi tér 6.

Ülést tartott a NAC szervező bizottsága

Minden tagnak legalább egy új tagot kell szerezni

Mint már előzetesen is jelentettük, vasárnap délelőtt megbeszélésre ült össze a NAC szervező bizottsága. A bizottság beszámolt az eddigi működéséről, majd élénk vita fejlődött ki afelett, hogy mily módon lehetne leg-egyszerűbben és legalkalmasabban szaporítani a tagok létszámát. Végülis Körössy László szervező bizottsági elnöknek fogadták el az indítványát, hogy legközelebb a tagsági díjak beszedése alkalmával minden tagnak ki-ki küldenek egy üres belépési nyomtatványt s a következő havi tagdíj besze-

désekor már azt a beszervezett új tag által kitöltve fogják átadni a NAC megbízottjának.

Nagyon életravaló ötlet Körössy László indítványa. Most aztán a lelkes tagokon a sor, hogy egy hónap alatt betudnak-e szervezni egyetlen új tagot? Reméljük, hogy igen, sőt biztosra vesszük, hogy lesz sok olyan öreg NAC-ista, aki nem elégszik meg egy belépési nyilatkozattal és egy hónap múlva 4—5 kitöltött nyomtatvánnyal fogja erősíteni kedve klub-ját.

Férfi ruhákat, használtakat használatra üzletben legjobban árban vehet, eladhat **MOLNÁR** Bémer-tér 1. (udvarban.) Hívásra házhoz jövök.

SZÍNHÁZ

Bajor Gizi és Kamarás Gyula vendégfellepte

Hétfőn este *filléres helyárrakkal* a legmulatságosabb operett-újdonosság a „Csak egy asszony van a világon...” kerül színre.

Kedden és szerdán este felemelt helyárrakkal **BAJOR GIZI**, a budapesti Nemzeti Színház örökös tagjának és **KAMARÁS GYULA**, a kolozsvári Nemzeti Színház tagjának vendégfelleptével a „Bolond Ásvayné” van a színház műsorán. Jegyek elővételben a színházi pénztárnál.

Csütörtökön este az idény kimagasló sikerű operett-újdonossága a „Vén diófa” kerül színre a bemutató előadás pompás szereposztásában. Csupa derű és vidámság. Hangulatos muzsika. Gyönyörű kiállítás.

Pénteken este mutatja be a színház **FARKAS IMRE**: „Debreceembe kéne menni” című operettjét **DANISS GYÖZÖ**

rendezésében. Pénteken este premier bérlet, szombaton este „A” bérlet, vasárnap este bérletszünetben kerül színre a „Debreceembe kéne menni” előkészületben **VERDI**: Rigolettó c. operája.

FIGYELEM!

Január 18-iki „Rigolettó” című opera előadására a m. t. premier bérlet közönség helyett **KEDDEN** (január 12-én) este 6 óráig tartja fent a színházi pénztár.

HETI MŰSOR:

Hétfőn este: *Csak egy asszony van a világon...*

Kedden és szerdán este: *Bolond Ásvayné* (Bajor Gizi és Kamarás Gyula felleptével)

Csütörtökön este: *Vén diófa*.
Pénteken este: *Debreceembe kéne menni*. (Premier bérlet.)
Szombaton d. u. *Száz piros róza*.
Szombaton este: *Debreceembe kéne menni*. („A” bérlet.)

Körvadászat

Vasárnap tartotta meg városunk „Hubertusz” vadászegyesülete Bihar-szentjános határában a vadászévad utolsó körvadászatát. A kemény, szeles idő folytán bizony kevés hajtó jelentkezett a körvadászat lebonyolítására, s ez a hiány különösen az utolsó, legnagyobb kör eredményénél éreztette hatását. Mindennek ellenére az eredményt igen szépnek mondható a mai vadszegény világban.

A megjelent 20 vadász 181 darab nyulat ejtett, amelyből legjobb eredményeket **WILHELMUSZ U. 18.**, **JESKÓ SÁNDOR 16.**, **Hesz Ágoston 14.**, **dr. JÓZAN JÓZSEF 13.**, **dr. VARGA LÁSZLÓ**, **Bölönyi István** és **Pallós László 12** nyullal értek el.

Hesz Ágoston erdőfőtanácsos a felmerült nehézségek ellenére is kitűnően látta el a rendezői tisztét.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek **Viktor** ékeszerész, Rákóczi-ut 3. 356
Zongorát vagy pianinót keresek megvételre. **Hlatky Endre-u. 10.** Kovács Erzebet kötöttáru üzlet. 651

Aranyat, ezüstöt, briliánsot vasárol **Tarján óras-ékeszerész**, Rákóczi-ut 8. 185

Eladók regények. **Dr. Baditz**, Miekolc. 611

Vizsla próba után eladó. **Somogyi**, Érvasad, Korda-tanya. 634

Takarmányozásra kiválóan alkalmas főzelékhulladék kapható a Vegyi- és Élelmiszeripari r. t.-nél **Anyos Pál-u. 2-6.** 644

Aranyat, ezüstöt, drágaköveket veszek. **Haslinger** ékeszerész, Rákóczi-ut 3. szám. 363

Allást nyec

RULIKOVSKY UT környékén lakó megbízható lapkihordót keresünk. Jelenlékezés a kiadóhivatalban.

Különféle

Brandisz magánnyomozó iroda nyomoz, megfigyel, informál. **Nagyvárad**, Hodossy-u. 30. 645

ZIPPZAR szakszerű javítása **Jakab** műszerésznél, **Kossuth-utca 5.**

Elveszett

Elveszett fiatal him, fehér macska, farka és két füle fekete. Megtaláló vagy nyomravezető illő jutalomban részesül **Jakab Mihály-utca 3.** (Vármegegyháza mellett házimesternél). 652

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

76-és felelőszerkesztő: **Dr. Paál Árpád** felelős kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc**
Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a **Szent László-nyomda r. t.** Dezső-utca 5. szám. körforgógépén, **Nagyvárad**, Szilágyi